

Instans: Kultur- och fritidsutskottet

Tid: 2023-11-20 kl. 14.00

Plats: Nossan, Kommunhuset

Behandling av ärenden enligt bifogad föredragningslista.

Samtliga ärenden har beretts av utskottets presidium. I samtliga ärenden föreslås kultur-och fritidsutskottet besluta i enlighet med liggande förslag till beslut om inget annat framgår av ordförandeskrivelse eller presidieskrivelse.

Förslag på justerare: Ingemar Kihlström (KD)

Kari Hellstadius (S)
Ordförande

Fam Sundquist
Sekreterare

Information:

- KFU= slutgiltigt beslut fattas i kultur-och fritidsutskottet.
- KS = slutgiltigt beslut fattas i kommunstyrelsen.
- KF = slutgiltigt beslut fattas i kommunfullmäktige.
- Info = Information.
- Ett X markerar att handlingar finns bifogade i kallelsen.
- VS markerar att handlingar presenteras vid sammanträdet.

<i>KL</i>	<i>NR</i>	<i>Besluts -organ</i>	<i>Ärende</i>	<i>DNR</i>	<i>Handlingar bifogas</i>	<i>Föredragande/ Kommentar</i>
14.00			Sammanträdets öppnande			Ordförande
			Upprop			Nämndsamordnare
			Val av justerare och tid för justering			Ordförande
14.05	1	KFU	Ändring i dagordningen	--	--	Ordförande
14.10	2	INFO	Information från verksamheten	--	--	Kultur- och fritidschef
14.30	3	KS	Äskande om medel för att utveckla och samordna lovaktiviteter 2024	KS 2023/291	X	Kultur- och fritidschef
14.50	4	KF	Förlängning av biblioteksplan	KS 2023/378	X	Bibliotekschef
15.00	5	KS	Begäran om förlängning av beredningstid för framtagande av kultur- och fritidsplan	KS 2023/51	X	Kultur- och fritidschef

<i>NR</i>	<i>Meddelandeförteckning</i>	<i>DNR</i>	<i>Handlingar bifogas</i>
1	Utredningsuppdrag avseende möjligheterna att omvandla kultur- och fritidsutskottet till kultur- och fritidsnämnd KF § 151/2023-10-03	KS 2023/325	X

<i>NR</i>	<i>Delegeringsbeslut</i>	<i>DNR</i>	<i>Handlingar bifogas</i>
1	Anmälan av delegeringsbeslut under tidsperioden 2023-10-23 – 2023-11-19	--	VS

Äskande om projektmedel för att utveckla och samordna lovaktiviteter 2024

Sammanfattning

Forskningen visar att strukturerad fritid har positiva effekter på barns och ungas fysiska och psykiska hälsa. Det gör den öppna fritidsverksamheten till en särskilt viktig arena för ungas möjligheter till välmående, inflytande och delaktighet i syfte att delta i demokratin. Fysisk aktivitet räknas som en skyddsfaktor för hälsan, som kan förebygga en mängd sjukdomar och ohälsa såväl psykiskt som fysiskt. Barn som är mer fysiskt aktiva rapporterar högre livstillfredsställelse och mindre besvär med nedstämdhet, irritation, nervositet och sömnproblem. Unga i så kallade icke-privilegierade områden och i glesbygder upplever att möjligheterna till en meningsfull fritid är sämre än de som bor i så kallade privilegierade områden.

Herrljunga kommun ordnar lovaktiviteter i liten omfattning och utifrån knappa resurser. Aktiviteterna sker till största delen i centrala Herrljunga, vilket medför att barn som inte är bosatta i centralorten inte har möjlighet att delta i organiserade lovaktiviteter i samma utsträckning. För att tillgodose barnens behov av möjlighet att delta i meningsfulla och strukturerade fritidsaktiviteter under loven, särskilt under sommarlovet, behöver kommunen hitta ett långsiktigt fungerande struktur för lovaktiviteter på flera platser i kommunen. Det behöver göras en behovsanalys och etablera samarbeten med förslagsvis föreningar, organisationer och företag, som kan tänka sig att bidra på något sätt. För att kunna göra detta behöver kommen projektanställa någon under ett år, för att arbeta med detta och även delta under genomförandet av lovaktiviteter under 2024. Målet med projektet är att lägga grunden för genomförandet av kommande års lovaktiviteter. Kultur- och fritid, i samarbete med folkhälsostrateg, kommer att vara ansvarig för projektet. Projektet bör ses som en social investering för att på sikt undvika kostnaden för vad ungas utanförskap kostar samhället när det misslyckats att fånga upp dem i skolan eller på fritiden.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2023-10-25

Projektplan Lovaktiviteter

Förslag till beslut

- Projekt för att utveckla och samordna lovaktiviteter under 2024 startas. Kultur- och fritid, i samarbete med folkhälsostrateg, ansvarar för projektet.
- Projektet finansieras med 353 000 konor från kommunstyrelsens utvecklingsmedel.

Margareta Ehn Edvinsson, Kultur och fritidschef

Expedieras till: Kommunstyrelsen

Bakgrund

Fysisk aktivitet räknas som en skyddsfaktor för hälsan, som kan förebygga en mängd sjukdomar och ohälsa såväl psykiskt som fysiskt.¹ Barn som är mer fysiskt aktiva rapporterar högre livstillfredsställelse och mindre besvär med nedstämdhet, irritation, nervositet och sömnproblem, jämfört med barn som är mindre fysiskt aktiva.² De flesta skolbarn i Sverige verkar ha ett gott psykiskt välbefinnande, men hos vissa finns tecken på motsatsen, exempelvis rapporterar en del skolbarn låg livstillfredsställelse. Det är också vanligt med psykiska besvär såsom att känna sig nedstämd och nervös. Det är därför viktigt att förstå hur skolbarns psykiska välbefinnande kan främjas och hur psykiska besvär kan förebyggas eller minskas. Fysisk aktivitet är betydelsefullt för hälsan, och att främja fysisk aktivitet är en viktig komponent i den svenska folkhälsopolitiken. De flesta skolbarn i Sverige är dock mestadels inaktiva och det är få som når upp till WHO:s rekommendationer om daglig rörelse och aktivitet. Låg livstillfredsställelse, psykiska besvär och otillräcklig fysisk aktivitet är vanligare bland flickor än pojkar, och vanligast bland de skolbarn som har sämre socioekonomiska förutsättningar.³

Forskning pekar även på att unga som är i riskzonen för att hamna i utanförskap är en överrepresenterad grupp på fritidsgårdarna. Det gör den öppna fritidsverksamheten till en särskilt viktig arena för ungas möjligheter till välmående, inflytande och delaktighet i syfte att delta i demokratin. Forskningen visar att strukturerad fritid har positiva effekter på barns och ungas fysiska och psykiska hälsa. Ostrukturerad fritid kan däremot ha negativ inverkan på välmående. Vi vet också att barn och unga vars föräldrar har låga inkomster får mindre strukturerad fritid än andra. Unga i så kallade icke-privilegierade områden och i glesbygder upplever att möjligheterna till en meningsfull fritid är sämre än de som bor i så kallade privilegierade områden.⁴ Att delta i meningsfullt, organiserat fritidsliv är även positivt för individens känsla av gemenskap och integrering i samhället.

Det kan även förebygga bruk av och senarelägga debut av tobak, alkohol, narkotika.⁵ Organiserade och strukturerade fritidsaktiviteter kan utföras av såväl kommunens verksamheter som fritidsgården, Sportcenter, Kulturhus/biblioteket som det lokala föreningslivet.

I Herrljunga kommun har antalet deltagartillfällen i idrottsföreningar för unga mellan 13 - 20 år sjunkit drastiskt de senaste åren, och Herrljunga ligger långt efter många kommuner när det gäller deltagartillfällen i idrottsföreningen för unga mellan 13-20 år.⁶

För att främja ökad fysisk aktivitet till barn och unga i Herrljunga kommun behöver meningsfull, strukturerad fritidsliv finnas tillgängligt för fler. Kommunen genomför

¹ Folkhälsomyndigheten publikation: riktlinjer för fysisk aktivitet och stillasittande kunskapsstöd för främjande av fysisk aktivitet och minskat stillasittande. Publicerad 2021. Art.nr: 21099.

² Folkhälsomyndigheten publikation: Skolbarn som är fysiskt aktiva rapporterar bättre psykisk hälsa. PUBLICERAD: 21 APRIL 2021 ARTIKELNUMMER: 21088

³ Folkhälsomyndigheten publikation: skolbarn som är fysiskt aktiva rapporterar bättre psykisk hälsa. Publicerad 2021. Art.nr: 21099.

⁴ MUCF publikation Utanförskap och unga En socioekonomisk analys av värdet av främjande öppen fritidsverksamhet för unga. Utgivningsdatum: 2022-07-01

⁵ CAN publikation Local Hero ge unga en meningsfull fritid. Publicerad 2014.

⁶ Kolada, deltagartillfällen i idrottsföreningar, antal/inv 13-20 år

lovaktiviteter utifrån knappa resurser, där kommunens verksamheter som Sportcenter, Fritidsgården, biblioteket deltar utifrån möjlighet, även lokala föreningar bjuds in att delta under lovaktiviteterna. Aktiviteterna utförs i centrala Herrljunga, vid fåtal tillfällen har aktiviteter kunnat erbjudas även i Annelund/Ljung. För de barn som inte bor i närheten och inte kan ta sig dit erbjuds inga organiserade aktiviteter. Kommunen har försökt skapa förutsättningar för föreningar att själva driva aktiviteter under lov, men det upplevs svårt för föreningarna att klara av ytterligare tillfällen då många föreningar har svårt att hitta tränare och ledare för sina ordinarie tillfällen. Det skulle behövas en samordnare som kan åka ut till kommunens olika platser för att stötta upp och bistå vid aktiviteter som kommunens rika föreningsliv erbjuder.

Att satsa på att öka och främja fysisk aktivitet och meningsfulla, strukturerade fritidsaktiviteter för barn och unga i Herrljunga kommun bör ses som en social investering för att på sikt undvika kostnaden för vad ungas utanförskap kostar samhället när det misslyckats att fånga upp dem i skolan eller på fritiden.

Bedömning av måluppfyllelse

Aktiviteten går i linje med kommunens mål nr. 1 *En hållbar och inkluderande kommun* genom att främja social hållbarhet och skapa ökad möjlighet för barn och unga på landsbygden att delta i fritidsaktiviteter.

Ekonomisk bedömning

Satsningen beräknas kosta 353 000 kr under 2024. Kostnaderna gäller för deltidsanställning, resekostnader, frukt till deltagarna, material samt administrativa kostnader.

Deltidstjänst 325 000 kr

Resekostnader 15 000 kr

Frukt 5 000 kr

Material (inköp) 5 000 kr

Trycksaker 3 000 kr

= 353 000 kr

FN:s barnkonvention

Enligt FN:s barnkonvention artikel 6 har alla barn rätt till liv, överlevnad och utveckling, artikel 15 barn har rätt att delta i föreningar och fredliga sammankomster, samt artikel 31 barn har rätt till lek, vila och fritid. Fysisk aktivitet och känsla av sammanhang genom organiserade fritidsaktiviteter är en viktig del av ett barns utveckling. I dagsläget har inte alla barn i kommunen samma möjligheter att delta i föreningsliv pga ekonomiska förutsättningar samt fysiska avstånd. Genom ökade, tillgängliga lovaktiviteter kan Herrljunga kommun på ett bättre sätt ta hänsyn till barns rättigheter med fokus på ovannämnda artiklar.

Projektplan: Utveckling och samordning lovaktiviteter

Innehåll

PROJEKTETS UPPDRAG.....	3
PROJEKTETS MÅL OCH UPPNÅDD NYTTA.....	4
MÅLGRUPP/AKTÖRER	4
TIDSPLAN.....	4
PROJEKTORGANISATION	4
PROJEKTBUDGET	5

Projektets uppdrag

Projektet är ettårigt. Projektet startar 2024.

Målet med projektet är att Herrljunga kommun långsiktigt ska få fler barn och unga att ta del av organiserade aktiviteter under loven. I en förlängning hoppas vi att detta även bidrar till att fler barn hittar till föreningsdrivna aktiviteter även under resten av året.

Projektet ska syfta till att etablera en struktur och en långsiktig plan för organisation, samordning, men även operativt genomförande av lovaktiviteter under 2024.

Lovaktiviteter ska planeras och genomföras på olika platser i Herrljunga kommun. Samverkan ska även ske med andra verksamheter, till exempel genom att använda sig av Fritidsbankens material och personal i samband med aktiviteter. Viktigt att projektet samverkar med andra förvaltningar som har kunskap om var och hur vi når barn och unga som är i störst behov av org

Ett annat syfte är också att bidra till att fler barn och unga hittar till lokala föreningar, genom att anställd samordnare arrangerar aktiviteter i samarbete med lokala föreningar under loven.

- Projektet ansvarar för samordning, planering och genomförande av lovaktiviteter, med fokus på sommarlovet.
- Vid projektets slut sker utvärdering för att se hur nyttan har nåtts/målet har uppfyllts.

Bakgrund

Fysisk aktivitet räknas som en skyddsfaktor för hälsan, som kan förebygga en mängd sjukdomar och ohälsa såväl psykiskt som fysiskt. Barn som är mer fysiskt aktiva rapporterar högre livstillfredsställelse och mindre besvär med nedstämdhet, irritation, nervositet och sömnproblem, jämfört med barn som är mindre fysiskt aktiva. De flesta skolbarn i Sverige verkar ha ett gott psykiskt välbefinnande, men hos vissa finns tecken på motsatsen, exempelvis rapporterar en del skolbarn låg livstillfredsställelse. Det är också vanligt med psykiska besvär såsom att känna sig nedstämd och nervös. Det är därför viktigt att förstå hur skolbarns psykiska välbefinnande kan främjas och hur psykiska besvär kan förebyggas eller minskas. Fysisk aktivitet är betydelsefullt för hälsan, och att främja fysisk aktivitet är en viktig komponent i den svenska folkhälsopolitiken. De flesta skolbarn i Sverige är dock mestadels inaktiva och det är få som når upp till WHO:s rekommendationer. Låg livstillfredsställelse, psykiska besvär och otillräcklig fysisk aktivitet är vanligare bland flickor än pojkar, och vanligast bland de skolbarn som har sämre socioekonomiska förutsättningar.

Forskning pekar även på att unga som är i riskzonen för att hamna i utanförskap är en överrepresenterad grupp på fritidsgårdarna. Det gör den öppna fritidsverksamheten till en särskilt viktig arena för ungas möjligheter till välmående, inflytande och delaktighet i syfte att delta i demokratin. Forskningen visar att strukturerad fritid har positiva effekter på barns och ungas fysiska och psykiska hälsa. Det ökar även barns och ungas skoltrivsel, förbättrar deras betyg och höjer intresset för att studera vidare. Ostrukturerad fritid kan däremot ha negativ inverkan på välmående. Vi vet också att barn och unga vars föräldrar har låga inkomster får mindre strukturerad fritid än andra. Unga i så kallade icke-privilegierade områden och i glesbygder upplever att möjligheterna till en meningsfull fritid är sämre än de som bor i så kallade privilegierade områden. Att delta i meningsfullt, organiserat fritidsliv är även positivt för individens känsla av gemenskap och integrering i samhället. Det kan även förebygga bruk av och senarelägga debut av tobak, alkohol, narkotika.

I Herrljunga kommun har antalet deltagartillfällen i idrottsföreningar för unga mellan 13 - 20 år sjunkit drastiskt de senaste åren, och Herrljunga ligger långt efter många kommuner när det gäller deltagartillfällen i idrottsföreningen för unga mellan 13 - 20 år.

För att främja ökad fysisk aktivitet till barn och unga i Herrljunga kommun behöver meningsfull, strukturerad fritidsliv finnas tillgängligt för fler. Kommunen genomför lovaktiviteter utifrån knappa resurser, vilket resulterar i aktiviteter i centrala Herrljunga, någon enstaka gång har aktiviteter kunnat erbjudas vid ett fåtal tillfällen i Annelund/Ljung. För de barn som inte bor i närheten och inte kan ta sig dit erbjuds inga organiserade aktiviteter. Kommunen har försökt skapa förutsättningar för föreningar att själva driva aktiviteter under lov, men det upplevs svårt för föreningarna att klara av ytterligare tillfällen då många föreningar har svårt att hitta tränare och ledare för sina ordinarie tillfällen. Det skulle behövas en samordnare/lots som kan åka ut till kommunens olika platser för att visa på de aktiviteter som kommunens rika föreningsliv erbjuder.

Att satsa på att öka och främja fysisk aktivitet och meningsfulla, strukturerade fritidsaktiviteter för barn och unga i Herrljunga kommun bör ses som en social investering för att på sikt undvika kostnaden för vad ungas utanförskap kostar samhället när det misslyckats att fånga upp dem i skolan eller på fritiden.

Projektets mål och uppnådd nytta

Målet med projektet är att barn och unga i Herrljunga kommun ska tillgodose en meningsfull fritid, samt att de ska hitta till och fortsätta att delta i fler organiserade aktiviteter genom det lokala föreningslivet. Det sker genom uppsökande arbete, där en anställd samordnare åker till olika platser i Herrljunga där för att visa upp vilka aktiviteter som erbjuds i Herrljunga, det kan både handla om att låna artiklar från Fritidsbanken för att testa på en ny hobby, samt att skapa möte det lokala föreningslivet som kan visa upp olika aktiviteter och sedan lotsa vidare till kontakt med föreningar för de barn och unga som vill fortsätta. För att nå målgruppen, behöver aktiviteter ska på platser där barn och unga är vana att befinna sig. Exempelvis vid lekplatser, mötesplatser eller olika bostadsområden som Östergården, Stadsparken m.m.

Vid projektets slut sker utvärdering för att se hur nyttan har nåtts/målet har uppfyllts.

Tidsplan

Aktiviteten sker under ett år.

Projektorganisation

En deltidsanställd organiseras under kultur- och fritidenheten.

Funktionen ingår i en samverkansgrupp med aktörer från kultur- och fritid, folkhälsa, civilsamhälle ev. andra aktörer.

Målgrupp/aktörer

Målgruppen för aktiviteten är barn och unga i Herrljunga kommun, samt lokala föreningar.

Projektbudget

Budget för projektet är 353 000 kr för 2024. Medel används till personalomkostnader, resor, samt eventuella inköp av material/tjänster som kan behövas.

Förlängning av biblioteksplan

Sammanfattning

Bibliotekslagen (2013:801) § 17 ålägger kommuner och regioner att anta biblioteksplaner för sin verksamhet på biblioteksområdet. Kultur- och fritidsenheten arbetar med att ta fram en uppdaterad biblioteksplan i dialog med personal och invånare för nå delaktighet och förankring. Det pågår även ett arbete inom enheten att ta fram en ny kultur- och fritidsplan. En samordning kring utformningen av kultur- och fritidsplanen och biblioteksplanen förbättrar förutsättningarna att formulera samlade strategiska mål för verksamheterna. Genom att förlänga biblioteksplanen kan arbetet med de båda planerna ske parallellt. Att kommunen har en aktuell biblioteksplan är ett krav från Kulturrådet för att kunna söka bidrag för till exempel läsfrämjande arbete, verksamhetsutveckling och inköpsstöd för barnmedia, vilket Herrljunga kommun fått beviljat under flera år. För att kommunens biblioteksplan inte ska bli inaktuell föreslås att nuvarande biblioteksplan för Herrljunga kommun 2020-2023 förlängas till att gälla till och med år 2024.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2023-11-02.
Biblioteksplan för Herrljunga kommun 2020-2023.

Förslag till beslut

1. Kommunfullmäktige föreslås förlänga nuvarande biblioteksplan för Herrljunga kommun 2020-2023 till att gälla till och med år 2024.

Carina Svensson Harju
Bibliotekschef

Samverkan

Information vid APT Herrljunga bibliotek 2023-10-11.

DIARIENUMMER:	KS 225/2019 648
FASTSTÄLLD:	2018-04-10
VERSION:	3
SENAS T REVIDERAD:	2019-12-10
GILTIG TILL:	2023-12-31
DOKUMENTANSVAR:	Bibliotekschef

Plan

Biblioteksplan för Herrljunga kommun 2020-2023

KF, Bildningsnämnden, för Herrljunga kommuns verksamhet på biblioteksområdet

HERRLJUNGA KOMMUN

Våga vilja växa!

Innehåll

Varför en biblioteksplan?	2
Biblioteksverksamhet i allmänhet	2
Folkbiblioteksverksamhet.....	3
Prioriterade grupper i folkbibliotekets verksamhet:	4
Samverkan – samarbete	5
Växtkraft 10 000.....	6
Skolbiblioteksverksamhet.....	6

Varför en biblioteksplan?

”Kommuner och landsting ska anta biblioteksplaner för sin verksamhet på biblioteksområdet.

Den myndighet som regeringen bestämmer ska ha en nationell överblick över och främja samverkan inom det allmänna biblioteksväsendet.

Myndigheten ska tillsammans med de regionala biblioteksverksamheterna och kommunerna följa upp hur de biblioteksplaner som antagits har utformats och hur de används.”

(Bibliotekslagen SFS 2013:801
17 § och 18 §)

Biblioteksplanen för Herrljunga kommun utgör det övergripande styrdokumentet för kommunens samlade verksamhet på biblioteksområdet. Den är ett politiskt dokument och ska ge en tydlig riktning in i framtiden.

Biblioteksplanen kompletteras med årliga verksamhetsplaner och revideras vart fjärde år.

Biblioteksplanen utgår från Bibliotekslagen.

Andra viktiga styrdokument att ta i beaktande är kommunala, regionala och nationella planer och strategier som inverkar på Herrljunga biblioteksplans område, t ex Växtkraft 10 000 – våga, vilja, växa (Utvecklingsplan för Herrljunga kommun fram till år 2020), Sjuhärads kulturplan, Västragötalandsregionens Biblioteksplan, Västragötalandsregionens Kulturplan och Utredningen och förslaget till en ny nationell biblioteksstrategi, den s k Demokratins väktare, som överlämnades till regeringen i mars 2019.

En annan källa till inspiration och stöd är IFLA/Unescos olika internationella manifest för bibliotek, t ex Folkbiblioteksmanifestet och Skolbiblioteksmanifestet, samt FN:s konvention om barnets rättigheter, Barnkonventionen, som blir lag i Sverige 1 januari 2020.

Biblioteksverksamhet i allmänhet

En övergripande uppgift för all biblioteksverksamhet är att **främja**

- **litteraturens ställning**
och
- **intresset för bildning, utbildning och kulturell verksamhet i övrigt**
samt

- verka för samhällets demokratiska utveckling, förmedla kunskap och bidra till fri åsiktsbildning

Prioriterade grupper i all biblioteksverksamhet

- **Personer med funktionsnedsättning**

Dessa ska utifrån behov och förutsättningar erbjudas litteratur och tekniska hjälpmedel för att kunna ta del av information.

- **Nationella minoriteter**

Dessa ska erbjudas litteratur på sitt modersmål.

- **Personer som har annat modersmål än svenska**

Dessa ska erbjudas litteratur på sitt modersmål och lättläst svenska.

Folkbiblioteksverksamhet

Herrljunga kommuns folkbibliotek (Herrljunga bibliotek och filialbiblioteket i Ljung) ska vara tillgängliga för alla och anpassade till användarnas behov.

Att låna ska vara kostnadsfritt.

Hur?

- Ett generöst öppethållande.
- Tillgängliga lokaler.
- Medier och teknik anpassade till användarnas olika behov.
- Regelbundna användarenkäter.
- Biblioteket som kulturarena: Bjuda in till, för allmänheten, öppna arrangemang, som författarbesök, föreläsningar, bild/filmvisningar, debatt, musik, teater, olika former av skapande, konstutställningar och andra former av utställningar.

Biblioteket ska särskilt främja läsning och tillgång till litteratur och media, som är allsidiga, aktuella och av god kvalitet.

Hur?

Genom ett ambitiöst och professionellt arbete med bibliotekets medier och i kontakten med biblioteksanvändarna:

- Följa bokutgivningen och utifrån mediaanslaget se till att inköpen präglas av allsidighet och kvalitet och svarar upp mot användarnas behov och önskemål.
- Kontinuerlig kassation av sliten media och media som inte efterfrågats på flera år.
- Magasinering av sådan media som man bedömer bör finnas kvar trots att efterfrågan är svag.
- Ett litteraturförmedlande förhållningssätt i all biblioteksverksamhet.
- Bjuda in till författarbesök, bokcafé, berättarcafé, högläsning, bokcirkel eller liknande.

Biblioteket ska aktivt arbeta med att öka kunskapen om informationsteknik hos allmänheten.

Hur?

- Erbjud tillgång till internet via bibliotekets bokningsbara datorer och/eller via trådlös uppkoppling (Wifi) för den som använder egen laptop/surfplatta.
- Regelbundet återkommande internet-drop-in för användare med behov av stöd för att komma igång med användningen av datorer, internet och digitala medier och program.
- Bibliotekspersonalen vidareutbildar och uppdaterar sig i informationsteknik, informationssökning, källkritik, digitala medier och databaser.

Prioriterade grupper i folkbibliotekets verksamhet:

Barn och unga:

Dessa ska erbjudas litteratur utifrån sina behov och förutsättningar. Folkbiblioteket ska:

- Främja språkutveckling.
- Stimulera till läsning.

Hur?

- Aktuellt, allsidigt litteraturutbud.
- Erbjud tillgång till anpassad media och möjlighet till egen nedladdning av talböcker.
- Litteraturförmedling till förskolan/skolan, t ex boklådor med skönlitteratur och olika önskade teman.
- Gåvoböcker till vissa yngre åldersgrupper för att särskilt främja deras läsning.
- Tillfälle för grupper från förskolan/skolan att besöka biblioteket, låna böcker, sitta och läsa och/eller att bibliotekspersonal berättar om hur biblioteket fungerar och/eller tipsar om böcker.

Personer med funktionsnedsättning

Dessa ska utifrån behov och förutsättningar erbjudas litteratur och tekniska hjälpmedel för att kunna ta del av information.

Hur?

- Erbjud ett aktuellt och attraktivt bestånd av anpassad media.
- Erbjud möjlighet till egen nedladdning av talböcker.
- Uppsökande litteraturförmedling till enskilda och till vård- och omsorgsboenden.
- Läs- och skrivstation med olika hjälpmedel för t ex synnedsättning och läs- och skrivsvårigheter.

Nationella minoriteter

I Sverige räknas samer, judar, romer, sverigefinnar och tornedalingar som nationella minoriteter. De nationella minoritetsspråken är samiska, jiddisch, romani chib, finska och meänkieli (tornedalsfinska).

Dessa ska erbjudas litteratur på sitt modersmål.

Hur?

- Det finns bestånd och inköp samt fjärrlån sker regelbundet av litteratur på romani chib och, i synnerhet, på finska.

Dessa nationella minoritetsspråk är för närvarande aktuella i Herrljunga.

- I förekommande fall och på efterfrågan sker inköp eller fjärrlån av litteratur på övriga nationella minoritetsspråk.

Personer som har annat modersmål än svenska

Dessa ska erbjudas litteratur på sitt modersmål och lättläst svenska.

Hur?

- I samverkan med skolan, t ex modersmålsundervisningen, SFI (Svenska för Invandrare) och språkcaféerna som anordnas i kommunen låna och/eller köpa in litteratur på de språk som för tillfället är aktuella i kommunen.
- Erbjud ett aktuellt och attraktivt bestånd av lättlästa romaner och faktaböcker på svenska.
- Erbjud ett rikt bestånd av barn- och ungdomsböcker på parallellspråk, t ex arabiska/svenska/engelska

Samverkan – samarbete

Ett nära samarbete finns mellan folkbiblioteket och de verksamheter i kommunen där biblioteksverksamhet förekommer, t ex förskola, skola och äldreomsorg.

Folkbiblioteket samverkar nationellt och regionalt med andra bibliotek i Sverige.

Hur?

- Fjärrlåneverksamheten: möjligheten att för användares, t ex studerandes, räkning låna in litteratur från andra bibliotek i Sverige eller att i vår tur låna ut litteratur till andra bibliotek.
- Vi är ett Libris-bibliotek, vilket innebär att vi anslutit oss till och gör våra böcker sökbara i Kungliga bibliotekets nationella katalog, Libris.
- Möten i nätverk och kurser regionalt via Kultur i Väst.

Folkbiblioteket samarbetar särskilt med de övriga biblioteken i Sjuhärad. Regelbundna nätverksträffar förekommer för t ex bibliotekschefer, barnbibliotekarier, och bibliotekarier

som arbetar med mångspråk och fjärrlån. Biblioteken driver gemensamma projekt med ekonomiskt stöd från kommunalförbund och region.

Folkbiblioteken i Herrljunga och Vårgårda ingår i ett samarbete med flera bibliotek i Skaraborg, ett kluster som tillsammans har upphandlat mediainköp.

Växtkraft 10 000

I förhållande till visionspunkterna i Växtkraft 10 000 – våga, vilja, växa (Utvecklingsplan för Herrljunga kommun fram till år 2020) ska biblioteken särskilt bidra när det gäller dessa:

- Där det är ”gott att leva.
- Med en tydlig och välkomnande VI-känsla i kommunen.

Hur?

- Erbjud en välkomnande och inkluderande miljö för våra besökare.
- En bred satsning på medier på andra språk än svenska.

Skolbiblioteksverksamhet

Enligt 2 kap. 36 § skollagen (2010:8) ska eleverna i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan ha tillgång till skolbibliotek.

Bildningsförvaltningen är huvudman och ansvarar för skolbiblioteken i Herrljunga kommun. Bildningsförvaltningen är sedan 2015 även huvudman för folkbiblioteket.

Vilka skolbibliotek finns i kommunen?

I Herrljunga kommun finns sju F-6-skolor som alla erbjuder någon form av bibliotek med ett aktuellt bestånd av media, både facklitteratur och skönlitteratur, ljudböcker, talböcker och uppslagsverk. Lokalen där skolbiblioteket finns kan variera mellan att vara en del i matsal, korridor eller skyddsrum och ibland även användas som fritidshemslokal.

I högstadieskolan, som sedan 2019 är uppdelad i två juridiska enheter, finns biblioteket i en stor och ljus lokal. Biblioteket innehåller enbart skönlitteratur. Facklitteraturen i form av bredvidläsningslitteratur är spridd ute på de olika ämnesinstitutionerna i skolan.

I gymnasieskolan ligger biblioteket centralt i skolan i rymliga, trevliga lokaler. Det finns studieplatser för enskilda studier, informationssökning och grupparbeten. Biblioteket innehåller skönlitteratur, facklitteratur och tidskrifter. Det finns romaner på engelska och en del andra språk tillsammans med lättlästa böcker, ljudböcker och talböcker.

Biblioteket har gemensamt katalog- och utlåningssystem med Herrljunga bibliotek.

Vilken bemanningsgrad har skolbiblioteken?

Gymnasieskolan är bemannad av bibliotekarie 10 tim/vecka.

Högstadieskolan bemannas av svensklärare 80 min/vecka.

Den största F-6-skolan är bemannad av bibliotekarie 4 tim/varannan vecka. Bibliotekarien ansvarar också för mediainköp.

Vad gäller övriga F-6-skolor är vanligtvis en eller två lärare och ibland vissa elever ansvariga för ordningen i biblioteket.

Vilken samverkan finns det mellan skolbiblioteken och folkbiblioteket?

I F-6-skolorna består samverkan i första hand av lån av boklådor från folkbiblioteket samt studiebesök på folkbiblioteket.

I den största F-6-skolan finns bibliotekarie på plats och kan ta in önskemål och synpunkter från elever och lärare, ge boktips och bokprata i klasserna.

I högstadieskolan sker samverkan med folkbiblioteket genom lärarna direkt i sina ämnen, ej via skolbiblioteket.

Gymnasieskolan samverkar i stor utsträckning med folkbiblioteket genom att gymnasiebibliotekarien också arbetar där. Biblioteken förmedlar lån av böcker mellan sig.

Mål för skolbiblioteken i Herrljunga kommun

- Skolbiblioteket ska stärka skolans måluppfyllelse
- Skolbiblioteket ska vara tillgängligt och inbjudande.
- Skolbiblioteket ska erbjuda en lugn läsmiljö, som stimulerar elevernas intresse för läsning och litteratur.
- Skolbiblioteket ska användas aktivt i undervisningen av lärare och elever.

KF § 151
KS § 160

DNR KS 2023/325

Utredningsuppdrag avseende möjligheterna att omvandla kultur- och fritidsutskottet till kultur- och fritidsnämnd

Sammanfattning

Ett starkt fokus på området kultur och fritid har saknats i Herrljunga kommun under en längre tid. Ägarskapet för frågorna har varit delat och det har varit svårt för föreningslivet att hitta rätt ingångar. Det har saknats en förvaltning och ärendehantering och förvaltningen har flyttats mellan olika politiska nämnder och styrelser. För att bättre samla ihop frågorna har sedan maj 2023 ett utskott bildats under kommunstyrelsen. Kommunstyrelsen ser nu att det vore bättre att ge utskottet ett mer fullständigt mandat att hantera frågorna, genom att inrätta en egen nämnd för frågorna. En ny kultur- och fritidsnämnd.

Beslutsunderlag

Ordförandeskrivelse i ärendet daterad 2023-08-30

Förslag till beslut

Ordförandens förslag till beslut:

- Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att
  - Kommunstyrelsen ges i uppdrag att starta en utredning med syftet att omvandla kultur- och fritidsutskottet till en kultur- och fritidsnämnd från och med 2025-01-01.
  - Utredningen återrapporeras till kommunfullmäktiges sammanträde i december 2024.

Emma Blomdahl Wahlberg (C) bifaller ordförandens förslag.

Jacob Brendelius (SD) bifaller ordförandens förslag.

Gunnar Andersson (M) föreslår en ändring i form av att utredningen återrapporeras till kommunstyrelsens sammanträde i september 2024 och till kommunfullmäktiges sammanträde i oktober 2024.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om ordförandens förslag till beslut antas och finner att så sker.

Ordföranden frågar om Gunnar Anderssons (M) ändringsförslag antas och finner att så sker.

Fortsättning KS § 160

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

1. Kommunstyrelsen ges i uppdrag att starta en utredning med syftet att omvandla kultur- och fritidsutskottet till en kultur- och fritidsnämnd från och med 2025-01-01.
2. Utredningen återrapporteras till kommunstyrelsens sammanträde i september 2024 och till kommunfullmäktiges sammanträde i oktober 2024.

I kommunfullmäktige yrkar Gunnar Andersson (M) bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Mats Palm (S) yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Jacob Brendelius (SD) yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Ordföranden frågar om kommunstyrelsens förslag till beslut antas och finner att så sker.

KOMMUNFULLMÄKTIGES BESLUT

1. Kommunstyrelsen ges i uppdrag att starta en utredning med syftet att omvandla kultur- och fritidsutskottet till en kultur- och fritidsnämnd från och med 2025-01-01.
2. Utredningen återrapporteras till kommunstyrelsens sammanträde i september 2024 och till kommunfullmäktiges sammanträde i oktober 2024.

För kännedom till: Kultur- och fritidsutskottet